

5 Σεπτεμβρίου 2022

Πάντοτε πριν την αύγή εἶναι τὸ πιὸ πυκνὸ σκοτάδι (Στάρτσκωφ Ἰβᾶν)

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά \(κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα\)](#)

“Σὲ μία νύχτα, μὲ πολλὰ δάκρυα, ἀγοράζεται ὁ Παράδεισος...”

Ἡμερολόγιο τοῦ Ἰβᾶν Στάρτσκωφ, ὑπολοχαγοῦ Β' τάγματος τοῦ Σοβιετικοῦ στρατοῦ

«...12 Δεκεμβρίου 1941... Βρίσκομαι στο Γενικό Νοσοκομείο κάποιας γερμανικής πόλεως... δὲν ξέρω τ' ὄνομά της, ἀφοῦ με μετέφεραν ἐδῶ ἀπὸ τὸ πεδίο μάχης ἐνῶ ἤμουν σὲ κῶμα... Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δὲ θέλω νὰ μάθω τ' ὄνομά της... τί μ' ἐνδιαφέρει ἄλλωστε; Ἐκτὸς αὐτοῦ, κανεὶς δὲν ἔκανε τὸν κόπο νὰ μοῦ τὸ πεῖ.

Ἡ κατάστασή μου εἶναι κυριολεκτικὰ τραγική. Πρὸ τριῶν μηνῶν περίπου στὴ φοβερὴ μάχη τοῦ Λένινγκραντ ἠττηθήκαμε ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς Ναζί, μὲ μεγάλες ἀπώλειες καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές. Ἐγὼ πληγώθηκα θανάσιμα στὰ δυὸ πόδια ἀπὸ ἔκρηξη χειροβομβίδας καὶ στὸ ἀριστερὸ χέρι ἀπὸ κάποια ἀδέσποτη σφαῖρα.

Μὲ βρῆκαν πλημμυρισμένο στὸ αἷμα, ἀνάμεσα σ' ἓνα σωρὸ νεκροὺς συναδέλφους δυὸ Γερμανοὶ στρατιῶτες, πὺ μετὰ τὴ λήξη τῆς μάχης ἔψαχναν ἀνάμεσα στὰ πτώματα γιὰ ὀτιδήποτε χρήσιμο ἢ πολύτιμο.

Μὲ ἓνα αὐτοκίνητο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ με μετέφεραν σὲ κάποιο σταθμὸ πρώτων βοηθειῶν ὁποῦ συνῆλθα λίγο, ἔπειτα με φόρτωσαν στὸ βαγόνι ἐνὸς τρένου, ἀφοῦ μοῦ κόλλησαν ἓνα νούμερο στὸ στῆθος καὶ στὴν πλάτη. Αὐτὸ ἦταν φυσικό, ἀφοῦ γιὰ ἐκείνους δὲν ἤμουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἓνα νούμερο...

Γεννήθηκα στὸ Σμολένκ, μία κωμόπολη Ρωσική, περίπου ἑκατὸ χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ Μόσχα, τὸ 1912. Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἤμουν σχεδὸν ἄθεος, μεγαλώνοντας ἀσπάσθηκα τὸν κομμουνισμό. Ὁ πατέρας μου ἦταν αὐστηρὸς μπολσεβίκος καὶ εἶχε λάβει μέρος στὴν κομμουνιστικὴ ἐπανάσταση τὸ 1917, πὺ ἀνέτρεψε τὸ καθεστῶς τοῦ Τσάρου.

Ἡ μητέρα μου ἡ Ἄννα ἦταν καλὴ χριστιανή, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ πατέρα ἔκανε τὰ καθήκοντά της τὰ χριστιανικὰ κρυφά. Εἶχα καὶ ἓναν... μικρότερο κατὰ τρία

χρόνια αδελφό, τὸν Ἀλέξιο. Αὐτὴν τὴν ὥρα μόνο αὐτὸν θυμᾶμαι, αὐτὸν μπορῶ καὶ αὐτὸν θέλω νὰ θυμᾶμαι...

Ἀργοπεθαίνω.

Οἱ γιατροί μου ἔκοψαν καὶ τὰ δυὸ πόδια καὶ τὸ ἀριστερὸ χέρι γιατί κινδύνευα ἀπ' τὴ φοβερὴ γάγγραινα τῶν ἄκρων. Ἀπὸ τότε εἶμαι κλεισμένος, ἀκίνητος, πάνω σ' αὐτὸ τὸ κρεβάτι, στὸ σκοτεινὸ θάλαμο Nὸ 0.

Μὲ ἔχουν κάνει πειραματόζωο καὶ φυσικά, ἂν δὲν πεθάνω κάποια στιγμή, θὰ μὲ σκοτώσουν οἱ γιατροί, ὅταν τελειώσουν τὰ πειράματά τους.

Εἶναι δώδεκα Δεκεμβρίου. Πλησιάζουν Χριστούγεννα. Τί περίεργο ἀλήθεια! Γιὰ πρώτη φορᾶ στὴ ζωὴ μου δακρύζω σ' αὐτὴ τὴ σκέψη. Ἦμουν... ἀνέκαθεν ἄθεος. Ὁ ἀδελφός μου ὁ Ἀλέξιος, ὅμως, ἀπὸ νήπιο ξημεροβραδιαζόταν στὴν ἐκκλησία.

Ἦταν ἄριστος μαθητὴς στὸ σχολεῖο. Ὁ πατέρας μου, ὅταν ἐγὼ ἄρχισα τὶς σπουδές μου στὴ Στρατιωτικὴ Σχολὴ τῆς Μόσχας, ὄνειρευόταν καὶ γιὰ τὸν Ἀλέξιο μία λαμπρὴ σταδιοδρομία ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ. Ὅμως, τὴ χρονιὰ πού ἐγὼ τελείωνα τὴ Σχολὴ κι ὁ Ἀλέξιος... ἦταν τότε εἴκοσι χρονῶν, τὸ 1935... μία νύχτα ἔφυγε γιὰ πάντα. Ἡ μητέρα βρῆκε ἕνα γράμμα μὲ λίγες λέξεις πάνω στὸ μαξιλάρι:

«Συγχωρήσατέ με καλοὶ μου γονεῖς, Νικολάι καὶ Ἄννούσκα... ἀλλὰ μὲ καλεῖ ὁ οὐράνιος Βασιλέας, νὰ καταταγῶ στὸ στρατὸ Του. Δὲν μπορῶ ν' ἀρνηθῶ τὴν πρόσκληση.

Φεύγω κι εὐχομαι καλὴ σωτηρία.

Υ.Γ.: Μὴν τὸ πεῖτε παρακαλῶ στὸν Ἰβᾶν. Θὰ τοῦ γράψω ἐγώ».

Πράγματι, δέ μου τὸ εἶπαν ἀμέσως, διότι ἦταν ἡ ἐποχὴ πού ἔδιναν ἐξετάσεις γιὰ τὸ δίπλωμα. Φυσικά, ὅταν γύρισα τὸ φθινόπωρο στὸ σπίτι, μου ἔδειξαν τὸ γράμμα. Ἕνας κόμπος μου ἀνέβηκε στὸ λαιμό.

Τώρα πού τὸ θυμᾶμαι... ἤθελα, ἂν ἦταν δυνατόν, νὰ τὸν ἔβλεπα τώρα, νὰ τοῦ ζητήσω συγγνώμη... ναί, διότι ἡ θλίψη μου, ἔπειτα ἀπὸ λίγες στιγμὲς ἔγινε ὀργὴ καὶ ἀρπάζοντας τὸ στρατιωτικὸ μου ὄπλο, τράβηξα τὸν πατέρα μου ἀπ' τὸ μανίκι φωνάζοντας: «Γιατί δὲν ἔψαξες νὰ τὸν βρεῖς; Ἐγὼ τώρα, ὅπου καὶ νὰ 'χει πάει, θὰ τὸν βρῶ καὶ θὰ τὸν σκοτώσω». Ἡ μητέρα ἔβγαλε μία κραυγὴ τρόμου.

Ὁ πατέρας κατέβασε ἀπὸ τὸν τοῖχο τὸ κυνηγετικὸ του ὄπλο, λέγοντάς μου: «Δὲν ἔψαξα, γιατί σὲ περίμενα. Ὅπως ξέρεις, ἡ τιμὴ ἑνὸς μπολσεβίκου δὲν σηκώνει

τέτοιο ρεζίλεμα σὰν αὐτὸ τοῦ Ἀλιόσα».

Ὁ θυμὸς μᾶς εἶχε τυφλώσει. Νιώθαμε πὼς μᾶς εἶχε γίνει φοβερὴ προσβολὴ καὶ μάλιστα γιὰ κάτι τόσο βλακῶδες, ὅπως ἦταν ὁ Θεὸς τοῦ Ἀλεξίου... Φυσικά, γιὰ μᾶς δὲν ὑπῆρχε Θεὸς καὶ οἱ ἐκκλησίες ἔπρεπε νὰ γίνουν ὅλες στάβλοι... Δύο μοναστήρια ἦταν τὰ πλησιέστερα: Τῆς Ὅπτινα (ποῦ εἶχε ἤδη καταστραφεῖ στὴ διάρκεια τῆς Κομμουνιστικῆς Ἐπανάστασης) καὶ τὰ ἐρημητήρια τῶν ἀγρίων ὁρέων τοῦ Ροσλάβ.

Ψάξαμε ἀνάμεσα σ' αὐτά, εἰσβάλλοντας μὲ ἀπειλὲς καὶ κατάρεις, καὶ ἀπαιτώντας ἀπὸ τοὺς καλόγηρους νὰ μᾶς παραδώσουν τὸν Ἀλέξιο.

Σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἐρημητήρια (ὅπως καταφέραμε νὰ μάθουμε) εἶχε καταφύγει, ποθώντας ν' ἀφιερωθεῖ στὸ Θεό του... Ἀφοῦ ὑβρίσαμε τὸν Ἡγούμενο, ὁ πατέρας μου τὸν τράβηξε ἀπὸ τὴ γενειάδα, λέγοντας: «Σκύλε παπά, δῶσε μοῦ πίσω τὸ μικρό μου γιό!». Ἐκεῖνος μὲ ἡρεμο βλέμμα τοῦ εἶπε νὰ κοιτάξει ψηλά... Ὁ Ἀλέξιος ντυμένος τὰ ράσα, ἦταν στὴν κορυφὴ τοῦ καμπαναριοῦ. Μᾶς ἔπιασε ρίγος.

«Ἀφῆστε ἡσυχους τοὺς ἀδελφοὺς εὐλογημένοι. Ἴδού, ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ...».

«Κατέβα ἀμέσως κάτω, εἰδάλλως θὰ πυροβολήσω», τοῦ εἶπα ἐγὼ μὲ φωνὴ ποῦ ἔτρεμε. «Ἡσυχάστε. Θὰ εἶστε κουρασμένοι. Φᾶτε, ἀναπαυθεῖτε κι ἔρχομαι ἔπειτα μαζί σας...». Φυσικά, δὲν ἦρθε μαζί μας, ἀλλὰ ἀπὸ κρυφὴ ἔξοδο ἀναχώρησε, ὄχι μόνο ἀπὸ τὸ Μοναστήρι, ἀλλὰ κι ἀπ' τὴ Ρωσία.

Ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξαναεἶδα πιά ποτέ. Μᾶς ἔστειλε ἔπειτα ἀπὸ τρία χρόνια ἓνα γράμμα: «Εἶμαι στὸ ΑΠΟΝ ΟΡΟΣ, στὴν πρωτεύουσα τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ δέκα ἡμερῶν ἔγινα Μεγαλόσχημος Μοναχὸς κι ἔλαβα τὸ ὄνομα: Χριστόφορος. Ἐὰν θέλει ὁ Ἰβᾶν, ἂς ἔλθει νὰ μ' ἐπισκεφθεῖ. Εἶμαι στὴ ρωσικὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν». Ἐγὼ βέβαια, οὔτε πῆγα ποτέ, οὔτε γράμμα τοῦ ἔγραψα... Νιώθω τὸ σῶμα μου νὰ παγώνει... Δὲν μπορῶ νὰ γράψω ἄλλο...».

«19 Δεκεμβρίου 1941... Κάθε μέρα πού περνάει νομίζω πώς εἶναι γιὰ μένα ἡ τελευταία. Ὡστόσο, δὲν παύω μὲ τὸ νοῦ μου ν' ἀναπολώ τὰ περασμένα... Τὸ σπίτι μας στὸ Σμολένκ, τὸ σχολεῖο, τὴ Στρατιωτικὴ Σχολή, ὅλους ὅσους γνώρισα λίγο ἢ πολὺ στὴ ζωὴ μου. Ἄραγε μὲ θυμᾶται τώρα κανεὶς ἀπ' αὐτούς; Ὁ παππούς ὁ Βάνια, πού μοῦ ἔμαθε νὰ ρίχνω τὴ σφεντόνα, ἢ γιὰγιά Κλαυδίγια, πού μοῦ ἔπλεκε ζεστὲς μάλλινες κάλτσες γιὰ τὸ χειμῶνα... οἱ γονεῖς μου πού, ἀγνοὶ βιοπαλαιστὲς, ἀγωνίστηκαν νὰ μᾶς μεγαλώσουν ἐμένα καὶ τὸν ἀδερφό μου... ἡ γειτόνισσα ἡ Λιούμπα, ὁ Πιότρ ὁ ταχυδρόμος, ὁ Ἄντρέι ὁ δάσκαλος... δεκάδες πρόσωπα, πράγματα καὶ γεγονότα, πού μοῦ φαίνονται ὅμως τώρα τόσο μηδαμινὰ κι ἀσήμαντα...

Σήμερα ἔχω φριχτοὺς πόνους στὰ κομμένα μου πόδια... αἰσθάνομαι νὰ σαπίζω ζωντανός. Καθημερινὰ σχεδὸν ἔρχονται δυὸ γιατροὶ μὲ πρόσωπα παγωμένα, καὶ ἀφοῦ μὲ ναρκώσουν πειραματίζονται πάνω στὸ σῶμα μου, χωρὶς νὰ ξέρω πῶς, λόγω τῆς νάρκωσης... Ὅταν συνέλθω συνήθως πονᾶω πολὺ κι ἔχω συνεχὴ τάση γιὰ ἐμετό. Κρυώνω φοβερὰ μία καὶ δὲν ὑπάρχει θέρμανση στὸ θάλαμο. Μοῦ ἔχουν ξυρίσει τὸ κεφάλι, γιὰ κάποιο σκοπὸ πού μόνο τὰ διειστραμμένα τοὺς μυαλὰ γνωρίζουν...

Ὁ νοῦς μου τρέχει ἐδῶ κι ἐκεῖ, χωρὶς νὰ στέκεται κάπου συγκεκριμένα, ἀκόμη καὶ σὲ ἀνήθικες σκέψεις. Ἐξάλλου καὶ στὴ ζωὴ μου δὲν ἦμουν ἰδιαίτερα ἠθικός. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀλέξιος μοῦ εἶχε πεῖ κάποτε: «Τὸ σῶμα σου πού παρέδωσες στὴ σαπίλα, θὰ σαπίσει ζωντανό, πρὶν βγεῖ ἡ ψυχὴ σου ἴβᾶν. Πολὺ λυπᾶμαι γιὰ τὴν ψυχὴ σου...».

Εἶναι μέρες τώρα πού ἔχω μία παράξενη φοβία, πού ὀλοένα μεγαλώνει. Νιώθω σὰν τὸ αἰχμάλωτο ζῶο, πού πρόκειται νὰ δοθεῖ ὡς τροφή σὲ σαρκοφάγα θηρία... Ἄν πίστευα στὸ Θεό, θὰ ὀνόμαζα τὴ φοβία μου «ἔλεγχο συνειδήσεως».

Ἄν πίστευα... λίγους μῆνες πρὶν τὴν εἰσβολὴ τῶν Γερμανῶν στὴ Ρωσία, ἔλαβα ἕνα ἀκόμη σύντομο γράμμα ἀπὸ τὸν ἀδερφό μου, πού ἦταν καὶ τὸ τελευταῖο: «Χθὲς χειροτονήθηκα Ἱερομόναχος ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ἀειπάρθενου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Εὐχεσθε γιὰ μένα. Υ.Γ.: ἴβᾶν νὰ μὲ θυμηθεῖς στὴν ἀπομόνωσή σου».

Τώρα σκέφτομαι ὅτι ὁ Ἀλέξιος, ἢ μᾶλλον ὁ Χριστόφορος, εἶναι Ἅγιος. Naί, σίγουρα εἶναι Ἅγιος. Τὸν εἶδα στὸν ὕπνο μου ἀπόψε, ντυμένο Ἱερομόναχο, μὲ κατάλευκα ἄμφια, θυμιατὸ κι ἕνα ξύλινο φωτεινὸ σταυρό... Μὲ κοίταξε λυπημένος. Κάποια στιγμὴ χαμογελώντας ἔλαφρά μοῦ εἶπε μὲ ἀπαλὴ φωνή: «ἴβᾶν, μὴ φοβᾶσαι. Ὁ Χριστόφορος εἶμαι».

«Πονάω πολύ ἀδελφέ μου, βοήθησέ με », τοῦ εἶπα.

«Ἰβᾶν σὲ λίγες μέρες θὰ ἔρθεις καὶ σὺ ἐδῶ, πού εἶμαι καὶ γῶ. Θὰ σὲ στείλει ὁ παπά-Στεφᾶν Ζινόφσκυ ἀπὸ τὴν Ἁγία Πετρούπολη».

Ἐπειτα χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μου. Τοῦ φώναζα νὰ γυρίσει πίσω, ἀλλὰ μάταια. ...Μά, γιατί μοῦ εἶπε πῶς θὰ πάω ἐκεῖ πού εἶναι καὶ αὐτός; Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ παπά-Στεφᾶν; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω κανέναν παπά-Στεφᾶν... Τὰ μάτια μου βουρκώσανε, ἡ καρδιά μου χτυπάει σὰν τρελή... ὁ Χριστόφορος πέθανε, ἔχει πεθάνει! Κι ἐγὼ θὰ πεθάνω σύντομα... θὰ πεθάνω... Θεέ μου, δὲν θέλω νὰ πεθάνω!... Νιώθω τὸ κεφάλι μου ἔτοιμο νὰ ἐκραγεῖ. Τώρα θυμᾶμαι τί μοῦ εἶπε ὁ Χριστόφορος τὸ τελευταῖο Πάσχα πού ἤμασταν μαζί: «Ὁ θάνατος; Μὰ δὲν ὑπάρχει θάνατος! Μόνο μεταβολή, χωρισμὸς ψυχῆς καὶ σώματος. Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀθάνατος, ἀλλὰ μόνον κοντὰ Του. Μακριὰ Του εἶναι μία ζωὴ θανατηφόρα -πέραν τοῦ τάφου- γεμάτη αἰώνια πικρότατη σιωπή, φοβερότατο στεναγμὸ, μεγάλο φόβο καὶ ἀγωνία, ἀναμονὴ χωρὶς ἐλπίδα, ἀκατά-παυστη ὀδύνη, ψυχικὸ κι ἀτελεύτητο δάκρυ, αἰώνια κόλασις».

Τρέμω ὀλόκληρος... Δὲν μπορῶ... σταματῶ ἐδῶ...».

«24 Δεκεμβρίου 1941: ...Ὁ θάνατος εἶναι δίπλα μου, νιώθω τὰ παγωμένα του χέρια νὰ μοῦ πιέζουν τὴν καρδιά... Ἀλλὰ ἄς εἶναι... Διότι ἀπὸ σήμερα γιὰ μένα ἄλλαξαν τὰ πάντα. Πρὸ ὀλίγου ἦρθε κάποιος παράξενος ἄνθρωπος, μὲ μπλὲ σκούρα ροῦχα καὶ μία κατάλευκη γενειάδα. Τὸ βλέμμα του ἦταν πονεμένο καὶ χαρούμενο μαζί. Φαινόταν βιαστικός. Ἄφοῦ σφάλισε τὴν πόρτα, μοῦ εἶπε ψιθυριστὰ στὰ Ρωσικά: «Δὲν μὲ γνωρίζεις παιδί μου, τὸ ξέρω. Ἀλλά, μὴν φοβᾶσαι... Μὲ λένε Στεφᾶν καὶ εἶμαι ἱερέας τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ».

«Στεφᾶν;» ρώτησα κεραυνοβολημένος. «Στεφᾶν Ζινόφσκυ;»

«Ναί, ἀπὸ τὴν Πετρούπολη. Εἶμαι στὴν ὑπηρεσία τοῦ Νοσοκομείου, ὡς αἰχμάλωτος πολέμου, στὰ καταναγκαστικὰ ἔργα μεταφορᾶς ἀνθρώπων πτωμάτων, στοὺς κλιβάνους καύσεως γιὰ ἀπανθράκωση καὶ σαπωνοποίηση. Μᾶς δίδεται καθημερινῶς ἕνας κατάλογος μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν θαλάμων καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων πού πρέπει νὰ μεταφέρουμε. Χθὲς στὸν κατάλογο διάβασα τὸ ὄνομά σου. Θάλαμος Νὸ 0, Ἰβᾶν Στάρτσκωφ, κώδ. ἄρ. 542770. Ἀντέγραψα σὲ ἄλλο χαρτὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ φύλαξα».

Ἡ ἐπόμενη κίνησή του ἦταν νὰ βγάλει ἀπὸ τὸν κόρφο του ἕνα πολὺ λεπτὸ ὕφασμα διπλωμένο σφιχτά, σὲ γαλάζιο χρῶμα. «Ἴδου παιδί μου. Αὐτὸ εἶναι τὸ πετραχήλι, πού μὲ θυσία αἵματος μοῦ ἐφτίαξαν χέρια ἀδελφικά, ὥστε κι ἐδῶ στὴ φοβερὴ

αίχμαλωσία, ἔστω κι ἂν χάνονται σώματα νὰ σώζονται ψυχές».

Τὸν διέκοψα ἀπότομα ρωτώντας τὸν μὲ ἀγωνία:

«Πέστε μοῦ Μπάτουςκα (παπούλη), εἰλικρινὰ τί σᾶς παρακίνησε νὰ ἔρθετε σὲ μένα;»

Μοῦ ἀπάντησε ψιθυριστά: «Κοίταξε, παιδί μου. Τὸ ξέρω ὅτι ὀνομάζεσαι Ἰβᾶν Στάρτσκωφ, εἶσαι ἀπὸ τὸ Σμολένκ, καὶ εἶσαι ἀδελφὸς τοῦ Ἀλεξίου Στάρτσκωφ, πού τώρα εἶναι...»

«Πῶς τὰ ξέρετε ὅλα αὐτά;» ρώτησα κατάπληκτος.

-«Εἶναι πολὺ ἀπλό. Ἐγὼ ἔχω ἓνα γιὸ πού τώρα εἶναι ἱερομόναχος στὸ ἐρμητικὸ κελὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐκεῖ ὁποῦ εἶχε καταφύγει ὁ ἀδελφός σου ἀρχικά, γιὰ νὰ γίνεи Μοναχός. Συνέπεσε, λοιπὸν, τὴν ἡμέρα πού εἶχες ἔρθει μὲ τὸν πατέρα σου, γιὰ νὰ πάρετε τὸν Ἀλέξιο, ἢ μᾶλλον τὸν Χριστόφορο πίσω, νὰ εἶμαι κι ἐγὼ ἐκεῖ, διότι τὴν ἐπομένη ἐπρόκειτο νὰ γίνεи ὁ γιός μου Μεγαλόσχημος Μοναχός.

Εἶδα, λοιπὸν, ὅλη τὴ σκηνὴ μὲ τὰ μάτια μου. Ὅταν ἐσεῖς μπήκατε στὸ ἀρχονταρῖκι γιὰ ἀνάπαυση, ὁ ἀδελφός σου ἔτρεξε βιαστικὰ στὸ κελὶ τοῦ γιοῦ μου, λέγοντάς του:

«Πάτερ Μιχαήλ! Νὰ πεῖς σὲ παρακαλῶ στὸν Ἠγούμενο νὰ μὲ συγχωρήσει, ἀλλὰ φεύγω ἀμέσως γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος!»

«Ἀλέξιε, ἀδελφέ, εἶναι σωστὸ νὰ φύγεις τώρα;» τὸν ρώτησε ὁ γιός μου.

«Εἶναι θέλημα Θεοῦ ἀδελφέ! Μὴν ἀποκαλύψετε τίποτε στὸν πατέρα μου καὶ στὸν Ἰβᾶν... Εὐλογεῖτε, ἀδελφέ! Νὰ εὐχεσθε γιὰ μένα!».

«Ἡ Παναγία μαζί σου Ἀλέξιε!»

Ἐκεῖνος ἔφυγε τρέχοντας καὶ χάθηκε στὸ δάσος. Ἀπὸ τότε ἔστειλε δυὸ φορὲς ἐπιστολὴ στὸν Ἠγούμενο, τὴν πρώτη γιὰ τὴν κουρά του σὲ μεγαλόσχημο καὶ τὴ δεύτερη γιὰ τὴ χειροτονία του. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πού ἐπισκεπτόμουν τοὺς Μοναχοὺς ἐκεῖ, μάθαινα καὶ γιὰ τὰ γράμματά του. Πρὶν ἀπὸ ἀρκετοὺς μῆνες ἦρθε κι ἓνα ἀκόμη γράμμα, τὸ τρίτο καὶ τελευταῖο, σταλμένο ἀπὸ τὸν Ἠγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος. Αὐτὸ τὸ εἶδα κι ἐγὼ μὲ τὰ μάτια μου».

Ἐγγραφε: «ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Ἱερομόναχος πατὴρ Χριστόφορος, ἀνεπαύθη χθές, τὴν ἕκτη πρωινὴ ὥρα ἐν Κυρίῳ. Αὐριοὶ ἀρχίζουν τὴν τέλεση τῶν μνημοσύνων του. Παρακαλεῖσθε, ὅπως μνημονεύετε τὴν ψυχὴ τοῦ ἀδελφοῦ, ἂν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν μᾶλλον περισσοτέραν ἀνάγκην τῶν ἰδικῶν του εὐχῶν, παρὰ ἐκεῖνος ἀπὸ τᾶς ἰδικᾶς

μας. Ἦτο ἀγία ψυχὴ, πραγματικὰ ταπεινὸς καὶ ἄκακος Μοναχὸς, φίλος θερμὸς τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς καὶ τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Ἄς εἶναι αἰώνια τοῦ ἡ μνήμη».

Ἐγὼ εἶχα μείνει ἐμβρόντητος ἀπὸ ὅσα εἶχα ἀκούσει. Πέρασαν ἕνα δυὸ λεπτὰ μέχρι νὰ συνέλθω. Ἐνιωθα ἕνα συνεχὲς σφίξιμο στὴν καρδιά, σὰ νὰ πιεζόταν βασανιστικὰ ἀπὸ τὴν ἀφόρητη θλίψη. Ξέσπασα σ' ἕνα σχεδὸν βουβὸ κλάμα, μὲ πνιγμένους λυγμούς... Τὰ κομμένα μου μέλη πονοῦσαν φρικτὰ, ὄχι τόσο ἀπὸ τὸν σωματικὸ ὅσο ἀπὸ τὸν ψυχικὸ πόνο: «Μπάτουσκα, Μπάτουσκα (παπούλη, παπούλη), ἔχει πεθάνει λοιπόν, τὸ ἤξερα, τόχα καταλάβει. Ἦρθε στὸν ὕπνο μου καὶ μοῦ εἶπε γιὰ σᾶς...». «Ὁ πατὴρ Χριστόφορος εἶναι πλέον στὸν Παράδεισο», εἶπε τότε ὁ παπὰ-Στεφᾶν δακρυσμένος, μὲ βλέμμα νὰ κοιτάει ψηλὰ ἔξω τὸν ἑναστρο οὐρανό.

«Μπάτουσκα, ὁ ἀδελφός μου, ὁ μικρός μου Ἀλιόσα ἦταν Ἅγιος... Ἐγώ... ἐγὼ εἶμαι ἕνα κτῆνος...» τοῦ ἔλεγα μὲ λυγμούς.

«Σώπασε, παιδί μου, ἡσύχασε... Πρέπει νὰ σοῦ πῶ καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἡγουμένου εἶχε καὶ ὑστερόγραφο: «Διαβιβάσατε ἀδελφοί, εἰς τὴν οἰκογένεια τοῦ π. Χριστόφορου, ὅτι ἔχασε τὴν ζωὴ του εἰς ὧραν ἱεροῦ καθήκοντος. Διότι, ἀφοῦ τέλεσαν ξημερώματα τὴν Θεία Λειτουργία, καὶ ἀφοῦ κοινώνησε ὁ ἴδιος, οἱ ἀδελφοὶ Μοναχοὶ τῆς Μονῆς καὶ τρεῖς φιλοξενούμενοι στρατιωτικοί, ἀνέλαβε αὐτοβούλως νὰ ὀδηγήσει τοὺς τελευταίους ἕως τῆς παραλίας, ὅπου κρυφίως θὰ τοὺς παρελάμβανε κάποιον καράβι διὰ τὴν Μέση Ἀνατολή. Δυστυχῶς ὅμως, λόγω προδοσίας, ἔπεσαν εἰς ἐνέδρα Γερμανῶν τὴν ὥρα ὅπου πλησίαζαν τὸ καράβι στὴν παραλία, ὅπου εὐρίσκοντο ὅλοι συγκεντρωμένοι. Οἱ Γερμανοὶ ἄρχισαν νὰ πυροβολοῦν. Τότε ὁ εὐλογημένος π. Χριστόφορος, διὰ νὰ σώσει τὴν ζωὴ τῶν ἄλλων, φωνάζοντας «Πέσατε κάτω ἀδελφοί», ἄρχισε νὰ τρέχει κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, κραυγάζων ἀτάκτως καὶ κάμνων ζωηρᾶς χειρονομίας, ἔλκοντας ἐπάνω του τὴν προσοχὴν τῶν ἐχθρῶν. Μία σφαῖρα τὸν εὔρε εἰς τὴν καρδίαν. Ἦτο ξημερώματα Κυριακῆς, Ἰουνίω μηνὶ – 1941.

Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν καὶ ἡμῶν. Ταπεινὸς πρὸς Κύριον εὐχέτης

ὁ Καθηγούμενος Ἱερομόναχος Σαμουὴλ

καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί».

«Ὅπως βλέπετε Ἰβᾶν, ὁ ἀδελφός σου δὲν ἦταν μόνον Ἅγιος, ἀλλὰ καὶ ἥρωας». Ἐγὼ πλέον εἶχα πνιγεῖ στὸ θρῆνο. Ὁ π. Στεφᾶν ξεδίπλωσε τὸ πετραχήλι, λέγοντάς μου μὲ τρεμάμενη φωνή:

«Ἰβᾶν, παιδί μου, αὔριο ποὺ εἶναι Χριστούγεννα, θὰ εἶσαι καὶ σὺ στὸν Οὐρανό. Ὁ π.

Χριστόφορος σὲ περιμένει...».

«Πῶς τὸ ξέρετε αὐτό;» ρώτησα μέσα στ' ἀναφιλητά μου.

«Μὲ εἰδοποίησε παιδί μου... Ἔλα τώρα νὰ πεῖς στὸ Χριστό μας τὴ ζωὴ σου». Ἄπλωσε πάνω μου τὸ λεπτὸ πετραχήλι μὲ τοὺς κόκκινους κεντημένους σταυρούς.

«Σ' ἀκούει ὁ Χριστὸς τώρα, παιδί μου. Αὔριο θὰ 'σαι στὸν Παράδεισο».

«Ἥμαρτον, πάτερ, ἥμαρτον... εἶμαι ἓνα θηρίο, ἓνα κτῆνος...».

Τοῦ εἶπα ὅλη τὴ ζωὴ μου ἀπὸ μικρὸ παιδί ἕως τότε. Ἀφοῦ μοῦ διάβασε τὴν εὐχὴ συγχωρήσεως ὅλων τῶν ἐγκλημάτων μου, ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἓνα μικρὸ καρύδι. Τὸ πίεσε λίγο κι ἐκεῖνο ἄνοιξε. Τὸν κοίταξα σαστισμένος.

«Εἶναι ἡ Ἁγία Κοινωνία, Ἰβᾶν, ὁ Ἰησοῦς Χριστός...».

«Μά, πῶς πάτερ...».

«Τελοῦμε πότε-πότε κρυφὲς Θεῖες Λειτουργίες, μὲ τὴ σκέπη τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ Ὁρθόδοξοι ἐδῶ... Ἔλα τώρα παιδί μου νὰ κοινωνήσεις. Κᾶμε τὸ σταυρὸ σου...».

Ἔκανα τότε τὸ σταυρὸ μου, γιὰ πρῶ

τη σχεδὸν φορᾶ στὴ ζωὴ μου κι ἔλαβα τὴ ΖΩΗ μέσα στὴν ψυχὴ μου.

«Τώρα ὅλα τελείωσαν Ἰβᾶν. Θὰ 'ρθῶ αὔριο τὸ πρωὶ νὰ παραλάβω τὸ σῶμα σου».

«Μπάτουςκα, ἔχω ἐδῶ μερικὰ κομμάτια χαρτί, σὰν ἡμερολόγιο. Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρθετε, νὰ τὰ πάρετε. Θὰ τὸ 'χῶ κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι».

Μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι, κουνώντας καταφατικὰ τὸ κεφάλι. Πῆρα ἔτσι τὴν εὐχὴ του, φιλώντας τὸ λεπτὸ βασανισμένο χέρι τοῦ καλοῦ Λευίτη.

Μὲ σταύρωσε καὶ ψιθυρίζοντάς μου: «Μακαριὰ ἡ ὁδὸς σου παιδί μου. Νὰ εὐχέσαι καὶ γιὰ μένα τὸν ταπεινό», γλίστρησε ἀθόρυβα πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ χάθηκε μέσα στὸ σκοτάδι...

«...Τί ὥρα νὰ 'ναὶ ἄραγε; Ἴσως τρεῖς ἢ τέσσερις ἢ πέντε τὰ ξημερώματα. Πάντως μου φαίνεται ὅτι τὸ σκοτάδι διαλύεται, ἀπὸ ἓνα ἀμυδρὸ φῶς.

Εἶναι 25 τοῦ Δεκέμβρη 1941... ξημερώνει ἡ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων...

Δὲν μπορῶ νὰ σταματήσω τὸ κλάμα, ὄχι ἀπὸ λύπη, ἀλλὰ ἀπὸ χαρά... Ἦρθε ἡ ὥρα

νὰ φύγω... δὲν νιώθω πλέον τὰ μέλη μου, μόνο στὴν καρδιά μου ὑπάρχει ἀκόμη λίγο αἷμα... νά, μία ἡλιαχτίδα ἴσχυσε τὸ σκοτάδι... Μπάτουςκα, φεύγω... Συγχώρεσέ με, τὴν εὐχή σου...

Ἰβᾶν Νικολάγιεβιτς Στάρτσκωφ ὁ ἁμαρτωλός».

Τὸ σῶμα τοῦ Ἰβᾶν, ἀκρωτηριασμένο, χωρὶς πόδια καὶ ἀριστερὸ χέρι, βρέθηκε παγωμένο ἐκεῖνο τὸ πρωὶ στὸ θάλαμο 0. Ἐγὼ ὁ ἱερέας τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, π. Στεφᾶν Ζινόφσκυ, μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς ἄλλου ἀδελφοῦ τὸ μεταφέραμε, μαζί μὲ ἄλλα πτώματα στοὺς κλιβάνους. Ἔψαλα ψιθυριστὰ τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία, καθὼς ἔριχναν τὸ σῶμα τοῦ Ἰβᾶν στὶς φλόγες. Τώρα πιά δὲν λυπᾶμαι, οὔτε δακρύζω.

Γιατί ξέρω, τὸ νιώθω, ὅτι ὁ Ἰβᾶν εἶναι εὐτυχισμένος. Χαίρε εὐλογημένε Ἰβᾶν, ποὺ μὲ τοὺς ποταμοὺς τῶν δακρύων μίας σκοτεινῆς νύχτας, ἐξαγόρασες τὴν αἰώνια χαραυγὴ τῶν Οὐρανῶν.

Σημείωση: Ὁ ἱερέας π. Στεφᾶν Ζινόφσκυ ἦταν αἰχμάλωτος στὰ καταναγκαστικὰ ἔργα τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου (κέντρο Ἰατρικῶν Πειραμάτων), κάπου μεταξὺ τῶν γερμανό-αὐστριακῶν συνόρων. Ἐζησε στὴν αἰχμαλωσία ὡς τὸ 1944. Πεθαίνοντας μοῦ ἐμπιστεύθηκε μερικὰ φύλλα τριμμένου χαρτιοῦ, μὲ τὶς σκέψεις τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ἰβᾶν Στάρτσκωφ, μὲ τὴν τελευταία ἐπιθυμία νὰ δοθοῦν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση (ποὺ ἤδη τότε διαφαινόταν στὸν ὀρίζοντα) στὴ δημοσιότητα. Σεβόμενος τὴν ἐπιθυμία αὐτὴ τὴν πραγματοποίησα. Ἄς εἶναι οἱ λίγες αὐτὲς σελίδες ἱερὸ καὶ αἰώνιο μνημόσυνο γιὰ τὸν Ἰβᾶν, τὸν ἀκρωτηριασμένο μελλοθάνατο, ποὺ σὲ μία νύχτα πάλεψε καὶ νίκησε τὸν θάνατο.

Θεοντὸρ Λουντμίλωφ, ἐτῶν ἐξήντα πέντε, συναιχμάλωτος τοῦ π. Στεφᾶν καὶ κατὰ σάρκα ἀνιψιὸς του. Ἐπέζησα, χάριτι Θεοῦ, ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία. Μᾶς ἐλευθέρωσαν τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα τῶν Ἀγγλο-ἀμερικανῶν τὸ 1945.

Κίεβο, Ἀπρίλης τοῦ 1970.

Ἡμερολόγιο τοῦ Ἰβᾶν Στάρτσκωφ

Πηγή: agiazoni.gr